

PHẢN BÁC LUẬN ĐIỀU XUYỀN TẠC MỐI QUAN HỆ ĐOÀN KẾT HỮU NGHỊ GIỮA VIỆT NAM VÀ CAM-PU-CHIA TỪ DỰ ÁN KÊNH ĐÀO PHÙ NAM – TECHO

Thể loại: Tạp chí

Tóm tắt: *Dự án kênh đào Phù Nam - Techo (Funan Techo) đã trở thành mục tiêu để các thế lực thù địch đưa ra luận điệu xuyên tạc nhằm chia rẽ mối quan hệ hữu nghị Việt Nam – Cam-pu-chia. Trên thực tế, quan hệ song phương giữa Việt Nam và Cam-pu-chia vẫn luôn được duy trì chặt chẽ, dựa trên sự tôn trọng và lợi ích chung. Trước vấn đề đặt ra, cần có sự hiểu biết đúng đắn và thông tin minh bạch về dự án kênh đào Phù Nam - Techo cũng như lịch sử mối quan hệ của hai nước. Từ đó, củng cố mối quan hệ hữu nghị - hợp tác giữa hai quốc gia và khẳng định mối quan hệ ấy là luận cứ đanh thép để phản bác lại các luận điệu xuyên tạc của thế lực thù địch.*

Từ khóa: *luận điệu xuyên tạc, kênh đào Phù Nam, Việt Nam – Cam-pu-chia*

I. Đặt vấn đề

Trong bối cảnh hiện nay, khi quan hệ quốc tế ngày càng phức tạp và chịu nhiều tác động từ các yếu tố bên ngoài thì mối quan hệ đoàn kết hữu nghị giữa Việt Nam và Cam-pu-chia vẫn luôn được coi trọng và không ngừng củng cố. Tuy nhiên, đã có những thông tin sai sự thật về mối quan hệ này khi Chính phủ Cam-pu-chia tiến hành dự án kênh đào Phù Nam Techo và gửi thông báo Ban Thư ký Ủy hội sông Mê Công quốc tế - MRCS (MRC) vào ngày 8/8/2023. Cam-pu-chia cho biết mục đích của dự án là nhằm phục vụ giao thông đường thủy nội địa và kết nối đường thủy. Từ sau khi có thông tin trên, Ủy ban sông Mê Công Việt Nam đã nhận được nhiều ý kiến của các địa phương, nhà khoa học, các tổ chức về sự quan ngại khi Cam-pu-chia xây dựng kênh đào Phù Nam. Lợi dụng tình hình đó, một số thế lực thù địch đã cố tình tung ra các luận điệu xuyên tạc nhằm làm suy yếu mối quan hệ giữa Việt Nam và Cam-pu-chia. Thực tế, mối quan hệ này được xây dựng trên nền tảng lịch sử lâu dài của tình đoàn kết và hợp tác chặt chẽ. Những luận điệu xuyên tạc về dự án kênh đào Phù Nam không

chỉ nhằm mục đích chia rẽ, gây mất lòng tin giữa hai quốc gia mà còn phản ánh âm mưu phá hoại những thành quả hợp tác mà Việt Nam và Cam-pu-chia đã đạt được. Chính vì vậy, việc phản bác những luận điệu xuyên tạc, bảo vệ và phát triển mối quan hệ đoàn kết hữu nghị Việt Nam – Cam-pu-chia là một nhiệm vụ quan trọng và cần thiết.

II. Nội dung

1. Việt Nam – Cam-pu-chia và mối quan hệ lịch sử keo sơn, bền chặt.

Việt Nam và Cam-pu-chia, hai quốc gia nằm ở trung tâm của Đông Nam Á, chia sẻ một đường biên giới dài khoảng 1.258km trên đất liền đi qua 10 tỉnh biên giới Việt Nam, gồm: Kon Tum, Gia Lai, Đắk Lắk, Đắk Nông, Bình Phước, Tây Ninh, Long An, Đồng Tháp, An Giang và Kiên Giang¹. Biên giới này không chỉ là ranh giới địa lý mà còn là nơi thể hiện sự giao thoa văn hóa, kinh tế và xã hội giữa hai quốc gia.

Mối quan hệ giữa Việt Nam và Cam-pu-chia đã có một hành trình dài và phong phú, đặc biệt kể từ khi hai quốc gia chính thức thiết lập quan hệ ngoại giao vào ngày 24/6/1967. Cũng từ thời điểm này, mối quan hệ song phương đã trải qua nhiều giai đoạn khác nhau, từ sự hỗ trợ trong những thời kỳ khó khăn, đến hợp tác toàn diện trong thời kỳ hòa bình và phát triển.

Mình chứng thể hiện sự hợp tác chặt chẽ để cùng chống kẻ thù chung trong tiến trình lịch sử là sự liên minh chiến đấu của hai dân tộc Việt Nam - Cam-pu-chia chống quân Xiêm cũng như sự hỗ trợ lẫn nhau trong những ngày đầu chống thực dân Pháp xâm lược. Và truyền thống đoàn kết chiến đấu của Việt Nam và Cam-pu-chia lại được nâng cao một bước, biến đổi về chất, thấm đượm tinh thần cách mạng của cả hai dân tộc khi có sự ra đời của Đảng Cộng sản Đông Dương vào năm 1930.

Chỉ thị kháng chiến kiến quốc vào ngày 25/11/1945 của Đảng Cộng sản Đông Dương đã đề ra chủ trương thống nhất mặt trận Việt - Miên - Lào chống

¹Báo cáo thông qua tại Hội nghị tuyên truyền công tác biên giới trên đất liền Việt Nam - Cam-pu-chia năm 2023, do Ban Tuyên giáo Trung ương phối hợp Tỉnh ủy Kiên Giang tổ chức vào ngày 22/11/2023 tại Thành phố Phú Quốc, tỉnh Kiên Giang. <https://baotintuc.vn/thoi-su/tuyen-truyen-ve-thanh-qua-cong-tac-bien-gioi-tren-dat-lien-viet-nam-campuchia-20231122105047537.htm>

Pháp xâm lược². Sự ra đời của “khối liên minh chiến đấu giữa nhân dân Việt Nam - Lào - Cam-pu-chia”³ mang ý nghĩa chính trị đặc biệt, đã tạo ra “*những điều kiện căn bản, đồng thời là nhân tố bảo đảm và thúc đẩy cuộc đấu tranh chống thực dân Pháp, giành độc lập dân tộc của mỗi nước đi đến thắng lợi*”.

Tuy nhiên, sau Hiệp định Giơ-ne-vơ (1954), Việt Nam tạm thời bị chia cắt thành hai miền, để tiếp tục cuộc kháng chiến chống đế quốc Mỹ xâm lược, thống nhất đất nước, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định: “*Trong cuộc đấu tranh chung để bảo vệ hòa bình và độc lập dân tộc ở Đông Dương... Chúng ta thành tâm mong rằng quan hệ hữu nghị giữa nước ta và các nước láng giềng, trước hết là Cam-pu-chia và Lào, được xây dựng và phát triển tốt*”⁴. Điều này cho thấy, Việt Nam rất kỳ vọng vào việc củng cố tình đoàn kết, hữu nghị vốn có với Cam-pu-chia, mong muốn nhận được sự ủng hộ của Cam-pu-chia đối với cuộc kháng chiến thống nhất đất nước.

Tháng 3/1970, Cam-pu-chia rơi vào khó khăn với cuộc đảo chính Lon Nol, quân tình nguyện Việt Nam đã sát cánh cùng nhân dân Cam-pu-chia chống Chiến lược Khmer hóa chiến tranh của đế quốc Mỹ. Lúc này, lực lượng kháng chiến Cam-pu-chia từng bước được xây dựng và trưởng thành khi có sự giúp đỡ của Việt Nam, Cam-pu-chia tích cực phối hợp với quân giải phóng miền Nam Việt Nam và quân đội Pathet Lào thực hiện liên minh đặc biệt, chiến đấu đánh bại hàng loạt các chiến lược quân sự của Mỹ và tay sai ở Đông Dương và dần dần đến chiến thắng lịch sử của nhân dân Việt Nam và Cam-pu-chia vào mùa Xuân năm 1975.

Chưa hết vui mừng khi hai đất nước hoàn toàn được giải phóng, một lần nữa Cam-pu-chia rơi vào thời kỳ đen tối nhất trong lịch sử khi đối mặt trước nguy cơ bị diệt chủng bởi chế độ PolPot Leng Sary. Với sự giúp đỡ được đánh đổi bằng xương máu của chiến sĩ, quân tình nguyện Việt Nam, ngày 7/1/1979,

²Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đảng toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, H, 2002, t.8, tr.26.

³Tại Hội nghị Liên minh nhân dân ba nước Đông Dương vào tháng 3/1951, *khối liên minh nhân dân Việt Nam - Lào - Cam-pu-chia cũng được thành lập* dựa trên nguyên tắc tự nguyện, bình đẳng, tương trợ và tôn trọng chủ quyền của mỗi nước.

⁴Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, H, 2011, t.12, tr.676.

hai nước đã tiến hành cuộc cách mạng lật đổ chế độ diệt chủng “Cam-pu-chia Dân chủ”. Tiếp tục sát cánh với Cam-pu-chia để khắc phục những hậu quả sau chế độ diệt chủng cho đến khi Cam-pu-chia đủ sức tự đảm đương nhiệm vụ bảo vệ và xây dựng đất nước, quân tình nguyện và chuyên gia Việt Nam đã trở về nước vào tháng 9 năm 1989. Trước đó, ông Heng Samrin⁵ khẳng định: *“Tổ quốc và nhân dân Cam-pu-chia đã khắc sâu vào trái tim mình, lịch sử đất nước Cam-pu-chia sẽ mãi mãi khắc bằng chữ vàng công ơn to lớn của các đồng chí chuyên gia, cán bộ, chiến sĩ quân tình nguyện Việt Nam đã hoàn thành thắng lợi nghĩa vụ quốc tế cao cả trên đất nước Cam-pu-chia”*⁶. Chiến thắng ngày 07/01/1979 là một thắng lợi vĩ đại; là nền móng, là niềm tin để mối quan hệ hợp tác và hữu nghị Việt Nam - Cam-pu-chia không ngừng phát triển.

Đến năm 1993, quan hệ Việt Nam – Cam-pu-chia bước vào giai đoạn mới khi chính thể Vương quốc Cam-pu-chia được thành lập. Hai bên vẫn duy trì mối quan hệ hợp tác hữu nghị truyền thống trên nguyên tắc *“bình đẳng, tôn trọng độc lập, chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ của nhau”*. Nhà nước Cam-pu-chia đặc biệt coi trọng quan hệ với Việt Nam, coi đó là sự tất yếu nhằm giữ vững ổn định và phát triển kinh tế - xã hội.

Nhìn lại chặng đường hơn 55 năm hợp tác, dù trải qua không ít thăng trầm trong lịch sử, nhưng có thể thấy mối quan hệ truyền thống tốt đẹp giữa Việt Nam và Cam-pu-chia vẫn không ngừng được vun đắp và phát triển, trở thành *“tài sản chung quý báu của hai dân tộc và là nhân tố quan trọng bảo đảm thắng lợi sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc của mỗi nước”*⁷.

2. Dự án kênh đào Phù Nam - Techo của Cam-pu-chia và những luận điệu xuyên tạc hiện nay

2.1. Khái quát về dự án kênh đào Phù Nam – Techo (Funan Techo)

⁵ Ông Heng Samrin: Tổng Bí thư Đảng Nhân dân cách mạng Cam-pu-chia

⁶Tổng Bí thư Đảng Nhân dân cách mạng Cam-pu-chia Heng Samrin khẳng định trong buổi gặp gỡ chuyên gia Việt Nam ngày 07/01/1989 khi họ chuẩn bị về nước

⁷Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng: *“Mối quan hệ Việt Nam - Campuchia đang phát triển ngày càng sâu rộng, trở thành tài sản chung quý báu của hai dân tộc và là nhân tố quan trọng bảo đảm thắng lợi sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc của mỗi nước”*, Báo Nhân Dân điện tử, ngày 6/12/2011. Dẫn link: <https://nhandan.vn/tin-tuc-su-kien/>

Kênh đào Phù Nam – Techo là một dự án của Cam-pu-chia, kết nối cảng tự trị Phnôm Pênh với các cảng của Cam-pu-chia trên Vịnh Thái Lan. Đây là dự án chiến lược có tầm quan trọng đặc biệt đối với cả Cam-pu-chia và các nước láng giềng, trong đó có Việt Nam. Dự án kênh đào Phù Nam – Techo dự kiến xây dựng với chiều dài khoảng 180km, kết nối sông Mekong với Vịnh Thái Lan; bắt đầu từ kênh đào Takeo của sông Mekong, đi qua kênh đào Ta Ek của sông Bassac và cuối cùng sáp nhập vào kênh đào Ta Hing của sông Bassac ở huyện Koh Thom; kênh đào sẽ có chiều rộng trung bình từ 50 đến 100 mét và độ sâu đủ để các tàu chở hàng có tải trọng đến 1.000 tấn có thể qua lại dễ dàng. Hiện nay, dự án kênh đào Phù Nam – Techo đang trong giai đoạn nghiên cứu khả thi và thiết kế chi tiết. Chính phủ Cam-pu-chia đã và đang tiến hành các cuộc khảo sát địa hình, đánh giá tác động môi trường và làm việc với các đối tác quốc tế để thu hút đầu tư. Dự kiến Dự án sẽ được khởi công trong năm 2024 và hoàn thành vào năm 2028 với tổng lượng hàng hóa lưu thông qua tuyến đường thủy mới này là 7 triệu tấn/năm.

2.2. Những tác động của dự án Phù Nam – Techo

Theo mô tả của phía Cam-pu-chia, nếu được thực hiện, dự án kênh đào Phù Nam – Techo có thể giảm sự phụ thuộc của Cam-pu-chia vào tuyến sông Cửu Long đi qua lãnh thổ Việt Nam, ông Naro⁸ đã từng ngụ ý kênh đào Phù Nam có thể cải thiện nền độc lập của Cam-pu-chia bằng cách không vận chuyển qua các cảng Việt Nam, ông khẳng định: *“Chúng tôi không có điều gì tiêu cực về Việt Nam. Tuy nhiên, khi chúng ta phụ thuộc vào ai đó để tồn tại, chúng ta đang đánh mất một phần sự độc lập của mình”*⁹; kênh đào còn tạo điều kiện thuận lợi cho việc vận chuyển hàng hóa và hành khách giữa Cam-pu-chia và các quốc gia khác; thúc đẩy phát triển kinh tế của các tỉnh ven biển Cam-pu-chia; cải thiện giao thông và vận tải đường thủy nội địa; giảm nguy cơ lũ lụt cho một số vùng bị ngập

⁸Ông Naro: thuộc phái đoàn Bộ trưởng trực thuộc Thủ tướng Cam-pu-chia phụ trách các vấn đề ASEAN

⁹Sokvy Rim (2024), *“BRI’s Funan Techo Canal could steer Cambodia away from Vietnam and towards China”*, Think China, <https://www.thinkchina.sg/bris-funan-techo-canal-could-steer-cambodia-away-vietnam-and-towards-china>

ở tỉnh Kandal và Takeo; tăng cường du lịch và sinh kế cho người dân địa phương bằng cách cung cấp hệ thống logistics¹⁰ tốt hơn và kết nối hơn... Ngoài ra, Kandal và Kampot là hai trong những tỉnh trọng điểm về lúa của Cam-pu-chia, dự án sẽ có tính chất chuyển nước để tưới cho nông nghiệp với diện tích khu hưởng lợi có thể lên đến 300.000 ha.

Đối với Việt Nam, dự án kênh đào Phù Nam của Cam-pu-chia có thể mang lại cả cơ hội và thách thức lớn. Cơ hội có thể thấy là thúc đẩy thương mại, hợp tác kinh tế và phát triển du lịch; kênh đào có thể mở ra một tuyến đường vận chuyển mới, thuận lợi cho việc xuất nhập khẩu hàng hóa giữa Việt Nam và Cam-pu-chia, cũng như các nước khác trong khu vực, tạo ra cơ hội thương mại và đầu tư cho các doanh nghiệp Việt Nam, đặc biệt là trong lĩnh vực logistics và vận tải; Việt Nam có thể tham gia vào các dự án hợp tác kinh tế, đầu tư phát triển khu vực xung quanh kênh đào, tận dụng cơ hội để mở rộng thị trường.

Tuy nhiên, Việt Nam được đánh giá là quốc gia sẽ bị ảnh hưởng nhiều nhất nếu dự án kênh đào Funan được tiến hành và đi vào vận hành¹¹. Phó phát ngôn Bộ Ngoại giao Đoàn Khắc Việt cho biết tại một cuộc họp báo thường kỳ rằng *“Việt Nam rất quan tâm đến thông tin về dự án kênh đào Funan Techo. Chúng tôi đề nghị Cam-pu-chia phối hợp chặt chẽ với Việt Nam và Ủy ban sông Mê Kông trong việc chia sẻ thông tin, đánh giá tác động của dự án tới tài nguyên nước và hệ sinh thái ở khu vực đồng bằng sông Cửu Long nhằm đảm bảo hài hòa lợi ích của các nước ven sông và người dân địa phương”*¹².

Theo PGS.TS Lê Anh Tuấn¹³, kênh đào Phù Nam khi hình thành chắc chắn tác động tiêu cực đến khu vực Đồng bằng sông Cửu Long. Tuy nhiên, mức

¹⁰Dịch vụ Logistics là một hoạt động kinh doanh bao gồm các hoạt động như nhận hàng, vận chuyển, lưu kho, làm thủ tục hải quan, các thủ tục giấy tờ khác, tư vấn khách hàng, đóng gói, dán nhãn, giao hàng hoặc các dịch vụ khác liên quan đến hàng hóa theo thỏa thuận với khách hàng để hoàn trả.

¹¹Lucia Brancaccio (2024), *“Why Cambodia’s Funan Techo Canal Project is Worrying Vietnam”*, Vietnam Briefing, <https://www.vietnam-briefing.com/news/why-cambodias-funan-techo-canal-project-is-worrying-vietnam.html/>

¹²Vu Anh, Nguyen Tien (2024), *“Vietnam requests Cambodia share information on Funan Techo canal”*, Vnexpress, <https://e.vnexpress.net/news/news/vietnam-requests-cambodia-to-share-information-on-funan-techo-canal-project-4733267.html>

¹³Giảng viên cao cấp Khoa Môi trường và Tài nguyên (Đại học Cần Thơ)

độ ảnh hưởng thế nào còn phụ thuộc vào quy mô và mục đích sử dụng của phía hình thành, xây dựng dòng kênh; ông nhấn mạnh *“Kênh Funan Techo khi vận hành, miền Tây Việt Nam sẽ gia tăng tình trạng thiếu nước ngọt trong sinh hoạt, canh tác, sản xuất; mặn xâm nhập sâu và nhiều hơn; các hệ sinh thái sẽ bị đảo lộn”*. Có thể thấy, tác động môi trường là vấn đề cần được quan tâm, cần được quản lý tốt, cùng với đó, sự phát triển kinh tế của Cam-pu-chia có thể tạo ra cạnh tranh trong một số lĩnh vực thương mại và đầu tư với Việt Nam. Mở rộng tuyến giao thông mới cũng sẽ ảnh hưởng đến an ninh khu vực biên giới, có thể tăng nguy cơ buôn lậu và các hoạt động phi pháp khác, đòi hỏi các biện pháp kiểm soát, giám sát chặt chẽ trong quản lý và bảo vệ biên giới từ cả hai nước.

2.3. Những luận điệu xuyên tạc mối quan hệ đoàn kết hữu nghị Việt nam – Cam-pu-chia từ dự án kênh đào Phù Nam - Techo

Hiện nay, trên các trang mạng xã hội, lợi dụng quan điểm và những ý kiến khác nhau của các chuyên gia về khả năng ảnh hưởng tiêu cực của dự án xây kênh đào Phù Nam của Cam-pu-chia tới nguồn nước và môi trường sinh thái tiểu vùng sông Mekong, các thế lực chống phá đang ra sức xuyên tạc, chia rẽ mối quan hệ láng giềng, hữu nghị truyền thống giữa hai nước Việt Nam và Cam-pu-chia. Dưới đây là một số luận điệu chính và cách mà thế lực thù địch sử dụng để xuyên tạc mối quan hệ giữa Việt Nam và Cam-pu-chia:

“Dự án kênh đào Phù Nam chỉ mang lại lợi ích cho Cam-pu-chia, trong khi Việt Nam phải gánh chịu hậu quả tiêu cực về môi trường và nguồn nước”. Luận điệu này có thể được sử dụng để kích động cảm giác bất mãn trong cộng đồng người Việt Nam, cho rằng họ không được hưởng lợi từ dự án mà còn bị ảnh hưởng xấu. Trên thực tế, theo nhận định của chuyên gia, việc xây dựng dự án có thể có nhiều tác động, tuy nhiên dự án không chỉ mang lại lợi ích cho Cam-pu-chia mà còn mở ra nhiều cơ hội hợp tác kinh tế, thương mại và du lịch cho cả hai nước. Việc phát triển kênh đào có thể tạo điều kiện thuận lợi cho thương mại và vận tải giữa, giảm chi phí vận chuyển và thúc đẩy kinh tế khu vực.

“Dự án kênh đào Phù Nam là một âm mưu của Cam-pu-chia nhằm mở rộng kiểm soát và ảnh hưởng trong khu vực, đe dọa chủ quyền và an ninh của Việt Nam”. Luận điệu này có thể được sử dụng để gây hoang mang và nghi ngờ giữa người dân hai nước, làm suy yếu mối quan hệ hợp tác. Phía Cam-pu-chia, Chủ tịch Thượng viện Cam-pu-chia Hun Sen khẳng định *“kênh đào hoàn toàn phục vụ lợi ích kinh tế xã hội khi mở ra thêm tuyến đường thủy đến khu vực tây nam Cam-pu-chia, bên cạnh những tuyến hiện có trên sông Mekong, và sẽ không ảnh hưởng đến dòng nước. Dự án kênh đào là một phần trong chiến lược phát triển kinh tế của Cam-pu-chia và không có ý định xâm phạm chủ quyền của bất kỳ quốc gia nào”*¹⁴. Bộ trưởng bên cạnh Thủ tướng Cam-pu-chia Jean-François Tain cho rằng chính phủ Cam-pu-chia không coi vấn đề kênh đào Phù Nam là vấn đề khu vực và toàn cầu như một số nhóm đối lập mong muốn, vì dự án này hoàn toàn là của Cam-pu-chia và không gây tổn hại đến bất kỳ lợi ích nước ngoài nào. Ông khẳng định: *“Chính phủ Hoàng gia Cam-pu-chia không ngại thốt đến mức biến dự án kênh đào Phù Nam Techo thành một vấn đề quốc tế hoặc khu vực, như yêu cầu của một số nhóm đối lập cực đoan”*¹⁵.

“Dự án này có sự can thiệp hoặc tài trợ từ các quốc gia bên ngoài với mục đích gây chia rẽ và làm suy yếu mối quan hệ Việt Nam – Cam-pu-chia”. Luận điệu này có thể được sử dụng để tạo ra sự hoài nghi và thiếu tin tưởng giữa hai nước. Sự thật, dự án kênh đào Phù Nam được triển khai dựa trên nhu cầu phát triển nội tại của Cam-pu-chia và có sự hợp tác với nhiều đối tác quốc tế theo các nguyên tắc minh bạch và cùng có lợi. Người Phát ngôn Bộ Ngoại giao Việt Nam Phạm Thu Hằng nhấn mạnh: *“Chúng tôi không đồng tình*

¹⁴Huyền Lê: “Việt Nam đề nghị Campuchia đánh giá đầy đủ tác động của dự án kênh Funan Techo”: <https://vnexpress.net/viet-nam-de-nghi-campuchia-danh-gia-day-du-tac-dong-cua-du-an-kenh-funan-techo-4742303.html>

¹⁵Thạch Anh: “Campuchia khẳng định không biến kênh đào Phù Nam Techo thành vấn đề khu vực”: <https://baobinhdinhhinh.vn/viewer.aspx?macm=25&macmp=25&mabb=277249>

với các ý kiến, bình luận mang tính kích động, chia rẽ tình cảm tốt đẹp giữa nhân dân Việt Nam và Cam-pu-chia, công kích cá nhân lãnh đạo hai nước”¹⁶.

Ngoài ra, nhiều tổ chức, cá nhân phản động, các trang tiếng Việt của VOA, BBC, RFA còn xuyên tạc rằng: “Cam-pu-chia kiên quyết triển dự án xây dựng kênh đào Phù Nam theo đúng kế hoạch bất chấp “những phản đối liên tục” của chính phủ Việt Nam; Cam-pu-chia giữ lập trường sẽ triển khai dự án kênh đào Phù Nam Techo mà không cần cung cấp thông tin chi tiết cho Việt Nam; dự án kênh đào này cho thấy Việt Nam đang mất đi phạm vi ảnh hưởng truyền thống của mình ở Cam-pu-chia; kênh đào Phù Nam có thể trở thành một vấn đề trong quan hệ song phương Việt Nam – Cam-pu-chia...”

Trong phát biểu ngày 5/5/2024, bà Phạm Thu Hằng - Người phát ngôn Bộ Ngoại giao đã nêu rõ quan điểm của Việt Nam: “Đối với dự án kênh đào Funan Techo, Việt Nam rất quan tâm, tôn trọng lợi ích chính đáng của Cam-pu-chia theo tinh thần Hiệp định Mekong 1995, phù hợp với các quy định liên quan của Ủy hội sông Mekong và quan hệ láng giềng hữu nghị truyền thống giữa hai nước. Chúng tôi mong rằng Cam-pu-chia tiếp tục phối hợp chặt chẽ với Việt Nam và các nước trong Ủy hội sông Mekong chia sẻ thông tin, đánh giá đầy đủ tác động của dự án này đối với nguồn nước, tài nguyên nước và môi trường sinh thái của khu vực tiểu vùng sông Mekong”¹⁷.

Qua phát biểu nói trên, có thể thấy rõ việc cho rằng “Việt Nam kiên quyết phản đối dự án xây kênh đào Phù Nam của Cam-pu-chia”, “Cam-pu-chia từ chối không chịu cung cấp thông tin liên quan đến dự án kênh đào cho phía Việt Nam” là luận điệu cố ý xuyên tạc, phản ánh không đúng bản chất của sự việc. Về phía Cam-pu-chia, Phó thủ tướng Sun Chanthol cũng đã nói rằng “Cam-pu-

¹⁶Tiên An: “Việt Nam không đồng tình với những bình luận công kích lãnh đạo Campuchia”: <https://cand.com.vn/su-kien-binh-luan-thoi-su/viet-nam-khong-dong-tinh-voi-nhung-binh-luan-cong-kich-lanh-dao-campuchia-i732144/>

¹⁷Theo TTXVN: “Việt Nam rất quan tâm dự án kênh đào Funan Techo của Campuchia”: <https://vufo.org.vn/Viet-Nam-rat-quan-tam-du-an-kenh-dao-Funan-Techo-cua-Campuchia-53-104612.html?lang=vn>

chia không lơ là trách nhiệm chia sẻ thông tin chi tiết về dự án kênh đào cho Việt Nam, cả chính thức và không chính thức”¹⁸.

3. Mỗi quan hệ láng giềng tốt đẹp, hữu nghị truyền thống, hợp tác toàn diện, bền vững lâu dài giữa Việt Nam và Cam-pu-chia, luận cứ đánh thép phản bác những luận điệu xuyên tạc

3.1. Thành tựu, kết quả hợp tác của hai nước sau hơn 55 năm thiết lập quan hệ ngoại giao

Dưới sự lãnh, chỉ đạo của hai Đảng, hai Nhà nước, các cấp, ngành, địa phương và doanh nghiệp hai bên đã chủ động phối hợp và tích cực triển khai thực hiện các Hiệp định, Thỏa thuận hợp tác giữa hai Chính phủ và chương trình hợp tác giữa các bộ, ngành, địa phương đã đạt những kết quả nhất định, góp phần quan trọng vào việc giữ vững ổn định chính trị, phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh ở mỗi nước. Những thành tựu quan trọng được minh chứng cụ thể trên các lĩnh vực:

“Quan hệ chính trị không ngừng phát triển, giữ vai trò nòng cốt, định hướng cho tổng thể quan hệ hai nước”. Năm 2005, nhân chuyến thăm hữu nghị chính thức Cam-pu-chia của Tổng Bí thư Nông Đức Mạnh, lãnh đạo hai nước nhất trí quyết tâm phát triển quan hệ hai nước theo phương châm 16 chữ *“láng giềng tốt đẹp, hữu nghị truyền thống, hợp tác toàn diện, bền vững lâu dài”*, thúc đẩy nâng tầm từ *“hợp tác nhiều mặt”* lên *“hợp tác toàn diện”*.

“Hợp tác quốc phòng, an ninh và đối ngoại trở thành trụ cột quan trọng trong quan hệ hai nước, ngày càng đi vào chiều sâu và đạt hiệu quả”. Công tác phối hợp tuần tra, giữ vững an ninh, trật tự, cứu hộ, cứu nạn ở khu vực biên giới trên bộ và trên biển được tăng cường; thường xuyên trao đổi tình hình, chia sẻ kinh nghiệm, phối hợp ngăn chặn và vô hiệu hóa các hoạt động của thế lực thù địch nhằm chống phá Việt Nam, Cam-pu-chia cũng như xuyên tạc mối quan hệ của hai nước.

¹⁸Phong Anh: *“Campuchia không lơ là trách nhiệm chia sẻ thông tin chi tiết về dự án kênh đào Phù Nam Techo”*: <https://moitruong.net.vn/campuchia-khong-lo-la-trach-nhiem-chia-se-thong-tin-chi-tiet-ve-du-an-kenh-dao-phu-nam-techo-74304.html>

“Mối quan hệ hợp tác về kinh tế, khoa học - kỹ thuật phát triển tích cực”. Các cơ chế hợp tác song phương và đa phương như: Hội nghị xúc tiến đầu tư và thương mại vào Cam-pu-chia; Hội chợ thương mại Việt Nam – Cam-pu-chia; Hội nghị hợp tác thương mại biên giới Việt Nam – Cam-pu-chia; giao lưu, hợp tác giữa các bộ, ngành, đoàn thể địa phương hai nước... được chú trọng và thúc đẩy hiệu quả¹⁹.

Hợp tác thương mại được xúc tiến tích cực bằng nhiều hoạt động; xây dựng hành lang pháp lý, kết cấu hạ tầng phục vụ thương mại ngày càng gia tăng, tiến tới dự kiến mở khu kinh tế cửa khẩu. Đặc biệt, dù gặp nhiều khó khăn do đại dịch Covid-19, nhưng quan hệ thương mại giữa hai nước đã tăng trưởng đột phá với tổng kim ngạch hai chiều năm 2020 đạt 5,32 tỷ USD và năm 2021 đạt 9,54 tỷ USD.

“Hợp tác văn hóa, giáo dục – đào tạo, phát triển nguồn nhân lực và y tế được xác định là lĩnh vực trọng yếu có tầm chiến lược”. Hàng năm Việt Nam hỗ trợ cho Cam-pu-chia hàng trăm suất học bổng đào tạo dài hạn lẫn ngắn hạn; Cam-pu-chia cũng dành cho phía Việt Nam 35 suất học bổng đại học và sau đại học trong vòng hai năm²⁰; hiện có 2.427 sinh viên Cam-pu-chia đang học tập tại Việt Nam và gần 100 sinh viên Việt Nam đang học tập tại Cam-pu-chia²¹. Trong lĩnh vực y tế, Việt Nam tạo điều kiện hỗ trợ khám chữa bệnh cho người dân Cam-pu-chia với giá dịch vụ giống như người dân Việt Nam. Hoạt động giao lưu văn hóa từng bước được tăng cường, *“Tuần văn hóa”* của hai nước được tổ chức luân phiên, thường niên.

¹⁹Các cơ chế hợp tác được thúc đẩy hiệu quả đặc biệt như Chiến lược hợp tác kinh tế Ayeyawady – Chao Phraya – Mê Công (ACMECS), Ủy hội sông Mê Công quốc tế (MRC), Chương trình Hợp tác Kinh tế Tiểu vùng Mê Công mở rộng (GMS).

²⁰Trong 35 suất học bổng, có 15 suất học bổng đại học và sau đại học, 20 suất học bổng đào tạo ngôn ngữ, văn hóa Khơ-me. Hiện có 2.427 sinh viên Cam-pu-chia đang học tập tại Việt Nam và gần 100 sinh viên Việt Nam đang học tập tại Cam-pu-chia. (Phụ lục kèm theo Hướng dẫn số 52-HD/BTGTW, ngày 26/5/2022 của Ban Tuyên giáo Trung ương: *“Tình hình hợp tác Việt Nam – Cam-pu-chia giai đoạn 2017 - 2022”*, tr.6

²¹Phụ lục kèm theo Hướng dẫn số 52-HD/BTGTW, ngày 26/5/2022 của Ban Tuyên giáo Trung ương: *“Tình hình hợp tác Việt Nam – Cam-pu-chia giai đoạn 2017 - 2022”*, tr.6

“Quan hệ song phương tiếp tục được đẩy mạnh và đi vào thực chất, góp phần làm sâu đậm hơn “cầu nối” hợp tác giữa các bộ, ban, ngành, ủy ban chuyên trách của Quốc hội, đoàn thể và tổ chức nhân dân hai nước”. Hai bên trao đổi nhiều về kinh nghiệm thực tiễn, hỗ trợ lẫn nhau giữa các địa phương có chung đường biên giới; mở rộng xây dựng cơ sở hạ tầng, chăm sóc y tế, đào tạo phát triển nguồn nhân lực, bảo đảm an ninh, trật tự tại các khu vực biên giới hai nước.

Có thể nói, hơn 55 năm là khoảng thời gian không dài so với bề dày lịch sử quan hệ giữa hai dân tộc, nhưng là một giai đoạn có ý nghĩa vô cùng đặc biệt. Những thành quả to lớn về mọi mặt của mỗi nước có được, ngoài ý chí tự lực tự cường, vươn lên của mỗi bên, còn có nhân tố quan trọng là sự kết tinh của tình đoàn kết anh em, tình cảm thiêng liêng của hai dân tộc dành cho nhau và sự nhận thức đúng đắn đối với vận mệnh chung của hai nước trong quá khứ, hiện tại và tương lai.

3.2. Đồng hành hội nhập và phát triển trên các lĩnh vực trọng điểm

Hai bên thường xuyên duy trì truyền thống trao đổi các đoàn cấp cao của Đảng, Nhà nước, Chính phủ, Quốc hội cũng như giữa các bộ, ngành, địa phương và giao lưu nhân dân. Qua các chuyến thăm, lãnh đạo cấp cao hai nước đều khẳng định quyết tâm cùng nhau vun đắp mối quan hệ đoàn kết, hữu nghị truyền thống, hợp tác tốt đẹp giữa hai nước và coi đây là nhân tố quan trọng bảo đảm thắng lợi cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc; nhiều văn kiện đã được ký kết, tạo cơ sở cho việc thúc đẩy hợp tác toàn diện trên nhiều lĩnh vực²²; trong chuyến thăm chính thức Cam-pu-chia của nguyên Chủ tịch nước Nguyễn Xuân Phúc vào tháng 12/2021, hai bên đã ký kết 7 văn kiện hợp tác song phương²³.

²²Bao gồm: Hiệp ước bổ sung Hiệp ước Hoạch định biên giới quốc gia năm 1985 và Hiệp ước bổ sung năm 2005 giữa nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam và Vương quốc Cam-pu-chia; Nghị định thư phân giới cắm mốc biên giới trên đất liền giữa nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam và Vương quốc Cam-pu-chia (ngày 5/10/2019, chính thức có hiệu lực kể từ ngày 22/12/2020); Hiệp định tương trợ tư pháp trong lĩnh vực dân sự giữa Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam và Vương quốc Cam-pu-chia (ngày 21/1/2013, chính thức có hiệu lực kể từ ngày 9/10/2014)...

²³Bảy văn kiện, bao gồm: 1) Chương trình hợp tác năm 2022 giữa Bộ Công an Việt Nam và Bộ Nội vụ Campuchia; 2) Kế hoạch hợp tác quốc phòng năm 2022 giữa hai Bộ Quốc phòng; 3) Biên bản Thỏa thuận kỳ họp lần thứ 19 Ủy ban Hỗn hợp Việt Nam - Campuchia về hợp tác kinh tế, văn hóa, khoa học và kỹ thuật; 4) Biên

Chính phủ hai nước đã phối hợp tổ chức nhiều hoạt động trang trọng, có ý nghĩa nhằm kỷ niệm các sự kiện, dấu mốc lịch sử quan trọng trong quan hệ hữu nghị Việt Nam – Cam-pu-chia²⁴.

Không dừng lại ở việc hợp tác trong khuôn khổ song phương, hai nước thường xuyên thực hiện tham vấn chính trị, chia sẻ thông tin kịp thời và phối hợp chặt chẽ, hiệu quả, ủng hộ lẫn nhau tại các diễn đàn khu vực và quốc tế²⁵, góp phần giữ vững môi trường hòa bình, ổn định và hợp tác, phát triển ở khu vực và toàn cầu.

Đáng chú ý, với sự quyết tâm và nỗ lực cao, Việt Nam và Cam-pu-chia đã hoàn thành khoảng 84% khối lượng công việc phân giới, cắm mốc biên giới trên đất liền (1.045km) với 2.048 cột mốc biên giới được cắm tại 1.554 vị trí, tạo nền tảng để hai bên duy trì ổn định, thúc đẩy phát triển kinh tế khu vực biên giới.²⁶

Về phương diện kinh tế, hai bên đã ký kết Hiệp định kinh tế - thương mại từ năm 1998, kể từ đó, quan hệ thương mại, đầu tư giữa Việt Nam và Cam-pu-chia phát triển mạnh và toàn diện hơn. Nếu như vào thời điểm mới được ký kết, kim ngạch xuất - nhập khẩu hai nước chỉ đạt 117 triệu USD, thì đến năm 2021, kim ngạch thương mại hai chiều đạt gần 10 tỷ USD. Hai bên cũng dành những ưu đãi về thuế suất thuế nhập khẩu cho các loại hàng hóa của doanh nghiệp hai bên²⁷.

bản cuộc họp hai Chủ tịch Ủy ban Liên hợp về biên giới Việt Nam - Campuchia, Campuchia - Việt Nam; 5) Bản ghi nhớ hợp tác về giáo dục giai đoạn 2021 - 2025; 6) Bản ghi nhớ về việc kết thúc đàm phán Hiệp định thương mại biên giới Việt Nam - Campuchia; 7) Chương trình công tác năm 2022 - 2023 giữa hai Bộ Tư pháp

²⁴Hoạt động kỷ niệm Ngày chiến thắng chiến tranh bảo vệ biên giới Tây Nam của Tổ quốc và cùng quân dân Cam-pu-chia đánh đổ chế độ diệt chủng Khmer Đỏ (ngày 7/1/1979), trùng tu các Đài Hữu nghị Việt Nam - Cam-pu-chia tại các tỉnh, thành phố ở Cam-pu-chia...; tuyên truyền sâu rộng về tình đoàn kết hữu nghị Việt Nam - Cam-pu-chia đến mọi tầng lớp nhân dân, phản bác các quan điểm sai trái, xuyên tạc của các thế lực thù địch, phản động chống phá mối quan hệ tốt đẹp giữa hai nước.

²⁵Các diễn đàn trong các khuôn khổ hợp tác của ASEAN, Diễn đàn hợp tác Á - Âu (ASEM), Liên hợp quốc và các cơ chế hợp tác ba nước Cam-pu-chia - Lào - Việt Nam (CLV), hợp tác bốn nước Cam-pu-chia - Lào - Myanmar - Việt Nam (CLMV), Chiến lược hợp tác kinh tế ba dòng sông Ayeyawady - Chao Phraya - Mê Công (ACMECs), Hợp tác tiểu vùng Mê Công mở rộng (GMS),...

²⁶Hiệp ước bổ sung Hiệp ước hoạch định biên giới năm 1985 và Hiệp ước bổ sung năm 2019 giữa Chính phủ nước Cộng hòa XHCN Việt Nam và Vương quốc Campuchia; (ii) Nghị định thư PGCM biên giới trên đất liền giữa Cộng hòa XHCN Việt Nam và Vương quốc Campuchia, ghi nhận thành quả 84% công tác PGCM.

²⁷Thỏa thuận thúc đẩy thương mại song phương Việt Nam – Cam-pu-chia giai đoạn 2019 - 2020 đã cam kết, phía Việt Nam sẽ được hưởng thuế suất ưu đãi 0% đối với 26 mặt hàng khi nhập khẩu vào thị trường Cam-pu-chia; phía Việt Nam cũng dành ưu đãi thuế suất nhập khẩu 0% cho 32 mặt hàng của Cam-pu-chia, phần lớn là nông

Trong năm 2021, Việt Nam cũng đầu tư thêm 4 dự án mới sang Cam-pu-chia, với tổng số vốn đăng ký đạt 88,936 triệu USD, nâng tổng số dự án đầu tư của Việt Nam còn hiệu lực tại Cam-pu-chia lên 188 dự án, với tổng số vốn đăng ký đạt 2,846 tỷ USD, đứng thứ 5 trong số các quốc gia và vùng lãnh thổ đầu tư vào Cam-pu-chia, chủ yếu là các lĩnh vực nông nghiệp.

Có thể thấy, hợp tác kinh tế Việt Nam - Cam-pu-chia đã có sự phát triển không ngừng và thực sự đem lại lợi ích thiết thực đối với cả hai bên. Theo thống kê của Chính phủ Cam-pu-chia, những thành quả đạt được trong phát triển kinh tế - xã hội đã giúp Cam-pu-chia giảm tỷ lệ đói nghèo từ 53,5% (năm 2004) xuống 17,8% (năm 2021)²⁸. Diện mạo các tỉnh biên giới giáp ranh giữa hai nước có những thay đổi quan trọng nhờ vào hoạt động thông quan, trao đổi hàng hóa cửa khẩu. Đối với Việt Nam, hợp tác kinh tế với Cam-pu-chia cũng mang lại nhiều lợi ích thiết thực, mở rộng thị phần xuất khẩu, nhất là các mặt hàng thế mạnh, có lợi thế so sánh, từ đó nâng cao sức cạnh tranh của hàng hóa Việt Nam ở thị trường nước ngoài.

3.3. Những cam kết chung của Việt Nam – Cam-pu-chia về phát huy hơn nữa mối quan hệ truyền thống tốt đẹp

Hai nước tiếp tục khẳng định quyết tâm phấn đấu duy trì và nâng mối tình đoàn kết hữu nghị bền chặt, sắt son giữa nhân dân hai nước Việt Nam – Cam-pu-chia lên tầm cao mới, theo phương châm chất lượng và hiệu quả thực sự, góp phần giữ vững ổn định chính trị - quốc phòng - an ninh, tăng trưởng kinh tế bền vững, hội nhập ngày càng sâu rộng và nâng cao vị thế trên trường quốc tế.

Để đạt được mục tiêu này, lãnh đạo cấp cao hai nước đã nhất trí chỉ đạo các cấp, các ngành từ Trung ương đến địa phương phối hợp làm tốt các nhiệm vụ trọng tâm được giao. Theo đó, tiếp tục duy trì và phát huy quan hệ tốt đẹp về

sản. (Theo Phụ lục kèm theo Hướng dẫn số 52-HD/BTGTW, ngày 26/5/2022 của Ban Tuyên giáo Trung ương: “Tình hình hợp tác Việt Nam – Cam-pu-chia”, tr.6)

²⁸Xem: Cambodia’s poverty line updated: 17.8 percent Cambodians under the poverty line (Tạm dịch: “Chuẩn nghèo của Campuchia được cập nhật: 17,8% người Campuchia dưới chuẩn nghèo”), Khmer Times, ngày 19/11/2021, <https://www.khmertimeskh.com/50973518/cambodias-poverty-line-updated-178-percent-cambodians-under-the-poverty-line/>.

chính trị để định hướng tổng thể quan hệ giữa hai nước; củng cố, tăng cường tin cậy chính trị, xây dựng nền tảng xã hội vững chắc, thúc đẩy quan hệ hợp tác nhiều mặt; tích cực trao đổi đoàn cấp cao và các cấp nhằm tăng cường sự gắn bó và tin cậy lẫn nhau; triển khai tốt công tác phổ biến, tuyên truyền về quan hệ đặc biệt Việt Nam – Cam-pu-chia, Cam-pu-chia – Việt Nam; hợp tác chặt chẽ, chú trọng xây dựng tuyến biên giới Việt Nam – Cam-pu-chia ổn định và phát triển toàn diện

Nâng cao vai trò và hiệu quả hoạt động của Ủy ban hỗn hợp về hợp tác kinh tế, văn hóa, khoa học - kỹ thuật Việt Nam – Cam-pu-chia; phối hợp triển khai thực hiện có kết quả các thỏa thuận hợp tác của lãnh đạo cấp cao hai nước và các thỏa thuận khác của các ngành, địa phương; tăng cường quan hệ hợp tác tốt đẹp trên các lĩnh vực quốc phòng, an ninh và đối ngoại - một trong những trụ cột quan trọng của quan hệ hai nước, bảo đảm giữ vững môi trường hòa bình ổn định cho sự phát triển của mỗi nước.

Khuyến khích quan hệ hợp tác trực tiếp, toàn diện và hiệu quả giữa các địa phương, nhất là các địa phương có chung đường biên giới, các địa phương có điều kiện của Việt Nam với các tỉnh, thành phố của Cam-pu-chia, nhất là hợp tác trong các lĩnh vực kinh tế, thương mại, nhằm góp phần đáp ứng nhu cầu phát triển của các địa phương và khai thác được tiềm năng, thế mạnh về đất đai và nguồn tài nguyên, nhân lực của mỗi bên.

Chủ động thúc đẩy các hoạt động đầu tư, thương mại song phương gắn với chiến lược phát triển kinh tế của mỗi nước để tạo lợi ích đan xen; xác định quan hệ hợp tác kinh tế - xã hội giữa hai nước là nhiệm vụ chính trị lâu dài, mang tính chiến lược và vì lợi ích của mỗi nước. Hai bên tiếp tục khẳng định quyết tâm phấn đấu, kế thừa và vun đắp tình đoàn kết, mối quan hệ truyền thống, hữu nghị, gắn bó và sự hợp tác toàn diện giữa hai Đảng, hai Nhà nước và nhân dân hai nước Việt Nam - Cam-pu-chia, góp phần tích cực vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc ở mỗi nước, vì hòa bình, ổn định, hợp tác và phát triển ở khu vực và trên thế giới.

III. Kết luận

Tóm lại, mặc dù dự án kênh đào Phù Nam - Techo của Cam-pu-chia đã bị lợi dụng để tung ra các luận điệu xuyên tạc nhằm chia rẽ mối quan hệ truyền thống tốt đẹp giữa Việt Nam và Cam-pu-chia, nhưng thực tế cho thấy tình hữu nghị và đoàn kết giữa hai nước vẫn rất bền chặt. Những lợi ích kinh tế, xã hội và sự cam kết bảo vệ môi trường, hợp tác an ninh giữa hai quốc gia khẳng định quan hệ hữu nghị dựa trên sự tôn trọng lẫn nhau và lợi ích chung. Với nền tảng vững chắc này, mối quan hệ Việt Nam – Cam-pu-chia sẽ tiếp tục được củng cố và phát triển, vượt qua mọi thách thức và xuyên tạc của các thế lực thù địch. Chính phủ và nhân dân hai nước cần tiếp tục nỗ lực phối hợp, đối thoại và hợp tác chặt chẽ để đảm bảo rằng các dự án phát triển đều mang lại lợi ích bền vững, góp phần duy trì hòa bình và ổn định trong khu vực. Qua đó, tình hữu nghị và đoàn kết giữa Việt Nam và Cam-pu-chia sẽ ngày càng sâu sắc và mạnh mẽ hơn. Đồng thời, việc đối phó hiệu quả với các luận điệu xuyên tạc đòi hỏi sự chủ động trong việc thông tin minh bạch, tuyên truyền đúng đắn và giáo dục nhận thức cho người dân, để từ đó củng cố niềm tin và sự ủng hộ của nhân dân hai nước đối với mối quan hệ đối tác chiến lược này. Việc tổ chức các hoạt động giao lưu văn hóa, kinh tế và giáo dục cũng sẽ góp phần tạo nền tảng vững chắc cho tình hữu nghị lâu dài, từ đó khẳng định vai trò quan trọng của quan hệ song phương trong việc đảm bảo hòa bình, ổn định và phát triển bền vững trong khu vực Đông Nam Á.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ban Tuyên giáo Trung ương: Phụ lục kèm theo Hướng dẫn số 52-HD/BTGTW, ngày 26/5/2022: “*Tình hình hợp tác Việt Nam – Cam-pu-chia, giai đoạn 2017 – 2022*”.
2. Ban Tuyên giáo Trung ương: Hướng dẫn số 49-HD/BTGTW, ngày 20/6/2022: “*Hướng dẫn tuyên truyền về năm hữu nghị Việt Nam – Campuchia 2022*”
3. Ban Tuyên giáo Trung ương: “*Bản tin thông tin sinh hoạt chi bộ số 06 năm 2024*”, ngày 15/5/2024.
4. Cambodia’s poverty line updated: 17.8 percent Cambodians under the poverty line (Tạm dịch: “*Chuẩn nghèo của Campuchia được cập nhật: 17,8% người Campuchia dưới chuẩn nghèo*”), Khmer Times, ngày 19/11/2021, <https://www.khmertimeskh.com/50973518/cambodias-poverty-line-updated-178-percent-cambodians-under-the-poverty-line/>.
5. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đảng toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, H, 2002, t.8, tr.26.
6. Đào Đình Kỳ: “*Chính sách đối ngoại của Campuchia dưới thời Thủ tướng HunSen (1997 - 2017)*”: Tóm tắt luận văn tiến sĩ, chuyên ngành quan hệ quốc tế, mã số 9310206, Hà Nội, năm 2019.
7. Hoàng Hải Hà: “*Vấn đề campuchia trong quan hệ Việt Nam - Asean (1979-1995)*”: Tạp chí khoa học, Tập 48, Số 1B (2019), tr. 5-13.
8. Hồ Chí Minh (2011): *Toàn tập*, Nxb.Chính trị quốc gia Sự thật, H., t.12, tr.676.
9. Huyền Lê: “*Việt Nam đề nghị Campuchia đánh giá đầy đủ tác động của dự án kênh Funan Techo*”: <https://vnexpress.net/viet-nam-de-nghi-campuchia-danh-gia-day-du-tac-dong-cua-du-an-kenh-funan-techo-4742303.html>
10. Lê Huy Hải (TTXVN): “*Hội nghị tuyên truyền công tác biên giới trên đất liền Việt Nam - Cam-pu-chia năm 2023*”: <https://baotintuc.vn/thoi-su/tuyen->

truyen-ve-thanh-qua-cong-tac-bien-gioi-tren-dat-lien-viet-nam-campuchia-20231122105047537.htm

11. Lê Trung Kiên: “*Đẩy nhanh công nghiệp hoá – hiện đại hoá nông nghiệp nông thôn tỉnh Tây Ninh (giai đoạn 2011 – 2022)*”: Tóm tắt luận văn Thạc sĩ, chuyên ngành kinh tế chính trị, mã số: 60.31.01, Thành phố Hồ Chí Minh, 2011.

12. Lucia Brancaccio (2024), “*Why Cambodia’s Funan Techo Canal Project is Worrying Vietnam*”, Vietnam Briefing, <https://www.vietnam-briefing.com/news/why-cambodias-funan-techo-canal-project-is-worrying-vietnam.html/>

13. Phong Anh: “*Campuchia không lơ là trách nhiệm chia sẻ thông tin chi tiết về dự án kênh đào Phù Nam Techo*”: <https://moitruong.net.vn/campuchia-khong-lo-la-trach-nhiem-chia-se-thong-tin-chi-tiet-ve-du-an-kenh-dao-phu-nam-techo-74304.html>

14. Sokvy Rim (2024), “*BRI’s Funan Techo Canal could steer Cambodia away from Vietnam and towards China*”, Think China, <https://www.thinkchina.sg/bris-funan-techo-canal-could-steer-cambodia-away-vietnam-and-towards-china>

15. Thạch Anh: “*Campuchia khẳng định không biến kênh đào Phù Nam Techo thành vấn đề khu vực*”: <https://baobinhdingh.vn/viewer.aspx?macm=25&macmp=25&mabb=277249>

16. Theo TTXVN: “*Thông cáo chung về hợp tác-phát triển biên giới Việt Nam-Campuchia*”: <https://baodaknong.vn/thong-cao-chung-ve-hop-tac-phat-trien-bien-gioi-viet-nam-campuchia-72775.html>

17. Theo TTXVN: “*Việt Nam rất quan tâm dự án kênh đào Funan Techo của Campuchia*”: <https://vufo.org.vn/Viet-Nam-rat-quan-tam-du-an-kenh-dao-Funan-Techo-cua-Campuchia-53-104612.html?lang=vn>

18. Tiên An: “*Việt Nam không đồng tình với những bình luận công kích lãnh đạo Campuchia*”: <https://cand.com.vn/su-kien-binh-luan-thoi-su/viet-nam-khong-dong-tinh-voi-nhung-binh-luan-cong-kich-lanh-dao-campuchia-i732144/>

19. Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng: “*Mối quan hệ Việt Nam - Campuchia đang phát triển ngày càng sâu rộng, trở thành tài sản chung quý báu của hai dân tộc và là nhân tố quan trọng bảo đảm thắng lợi sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc của mỗi nước*”, Báo Nhân Dân điện tử, ngày 6/12/2011. Dẫn link: <https://nhandan.vn/tin-tuc-su-kien/>
20. Trần Xuân Diệu: “*Hợp tác Việt Nam – Campuchia trong tiểu vùng Sông Mêkong mở rộng*”: Tạp chí Khoa học xã hội, nhân văn và giáo dục: Tập 3, số 3, năm 2013.
21. TS. Nguyễn Thành Văn (2019): “*Việt Nam - Campuchia - Hợp tác hữu nghị và phát triển*”, Nxb .Thông tin và Truyền thông, Hà Nội, ISBN TT015.
22. Vu Anh, Nguyen Tien (2024), “*Vietnam requests Cambodia share information on Funan Techo canal*”, Vnexpress, <https://e.vnexpress.net/news/news/vietnam-requests-cambodia-to-share-information-on-funan-techo-canal-project-4733267.html>
23. Vũ Ngọc Anh: “*40 năm quan hệ Việt Nam – Campuchia nhìn lại và triển vọng*”: Tạp chí nghiên cứu lịch sử, số 06, năm 2007.
24. Vũ Thị Kim Yến (2021): “*Chủ tịch Hồ Chí Minh và tình hữu nghị Việt Nam - Lào – Campuchia*”, Nxb. Hà Nội, H.;184tr.